

14.5.2014

SYKE-2013-J-149

Ympäristöministeriö
kirjaamo.ym@ymparisto.fi

PL 35
00023 VALTIONEUVOSTO

Viite
Hänvisning

Lausuntopyyntö 29.4.2014 YM028:00/2011

Asia
Ärende

LAUSUNTO EHDOTUKSESTA VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI ERÄIDEN
MAA- JA PUUTARHATALOUDESTA PERÄISIN OLEVIENTÄ PÄÄSTÖJEN
RAJOITTAMISESTA

Yleistä

Suomen ympäristökeskus antoi nitraattiasetuksen (931/2000) uudistamista käsittelevän työryhmän laatimaan valtioneuvoston asetusehdotukseen lausunnon 4.9.2013. Työryhmä on ensimmäisen lausuntokierroksen jälkeen muuttanut ehdotustaan, erityisesti 5§, 6§, 10§ ja 11§:n osalta, ja pyytää näin muutetusta ehdotuksesta uutta lausuntoa.

Esitys sisältää useita vesistöjen ja ympäristön kannalta myönteisiä toimenpiteitä. Näitä ovat esimerkiksi lantatilavuuden suurentaminen, lannan kattaminen ja lannan pintalevityskiellon tiukentaminen kaltevilla pellon osilla.

Eläinkohtaisia lannantuottokertoimia on tarkistettu, mikä kasvattaa lantatilavuuksia ja samalla vähentää tarvetta lannan syyslevitykseen. Tämä on linjassa myös uuden ympäristökorvausjärjestelmän ehdotuksen kanssa. Vesistöjen kannalta syyslevitykset ovat erityisen haitallisia, joten syyslevityksajan lyhentäminen tai syyslevityksistä luopuminen kokonaan ovat ympäristönsuojelullisesti hyvin perusteltuja.

Fosforilannoitukseen liittyvien määräysten poisjättäminen asetuksesta on heikentänyt asetuksen vaikuttavuutta aiemmin lausunnolla olleeseen versioon verrattuna. Fosforin jättämistä asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle on perusteltu sillä, että fosforilannoituksesta säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa lannoitevalmisteista ja että kyseistä asetusta ollaan päivittämässä.

MMM:n asetuksessa lannoitevalmisteista todetaan, että ”analysoidun vesi- tai ammoniumsitraattiliukoisen fosforin määrä saa olla korkeintaan 400 kilogrammaa hehtaarille maataloudessa sekä 600 kilogrammaa hehtaarille puutarhataloudessa enintään viiden vuoden käyttö-

jaksona annettuna”. Se ei ota lainkaan huomioon viljeltävän kasvin tarpeita ja maan fosforiviljavuusluokkaa. Jos MMM:n asetukseen ei kyseisiä lisämääreitä päivityksen myötä tule ja niitä ei myöskään sisällytetä tässä lausuttavana olevaan valtioneuvoston asetukseen, on vapaaehtoinen maatalouden ympäristötukijärjestelmä (ympäristökorvausjärjestelmä tulevalla ohjelmakaudella) ainoa väline, joka ohjaa fosforilannoitusta tarkoituksenmukaiseen suuntaan. Ympäristötuen kattavuusaste on tähän asti ollut korkea, mutta jatkossa varsinkin suuret kotieläintilat voivat nähdä tuen ehtojen rajoittavan niiden toimintaa liikaa, jolloin ne jättäytyvät järjestelmän ulkopuolelle. Tämän vuoksi olisi tärkeää sisällyttää fosforilannoitukseen liittyviä ehtoja myös nyt lausuttavana olevaan asetukseen.

Pykäläkohtaiset kommentit

3§

Asetusluonnoksessa on määritelmä orgaaniselle, mutta ei epäorgaaniselle lannoitevalmisteelle. Miten tulkitaan esimerkiksi lannasta tms. eloperäisestä aineksesta (esim. Pellonmenetelmällä) jalostettu ”epäorgaaninen” lannoite? Katsomme, että asetuseräluonnoksessa olisi tarpeen määritellä myös epäorgaaninen lannoitevalmiste.

Muokkauksen määritelmässä puhutaan lannan ja orgaanisten lannoitevalmisteiden riittävään syvyyteen sekoittamisesta. Muistiossa asiaa on täsmennetty ja se on sitä kautta saanut täsmällisen luonnehdinnan. Muistion ao. kohdassa viitataan myös sijoituslevitykseen ja myös sen yhteydessä mainitaan riittävä syvyys. Koska sijoituslevitys on määritelty erikseen omassa kohdassaan, muokkaukskohdassa riittänee, että sijoittamisesta todetaan: ”lietelannan, virtsan ja nestemäisten orgaanisten lannoitevalmisteiden levittäminen sijoittamalla katsottaisiin muokkaukseksi”.

Asetuseräluonnoksessa käytetään termejä ”*tiivispohjainen*” (on määritelmissä) ja ”*vesitiivis*” (ei määritelmissä). Epäselväksi jää onko näillä termeillä eroja.

5 §

Vähimmäislantalatilavuudet (asetuseräluonnoksen liitteessä 1) on voitava tarkistaa ja päivittää aika-ajoin. Koska luvut ovat liitteenä eivätkä asetustekstinä, päivittäminen lienee toteutettavissa melko joustavasti.

Liitteen 1 loppuosaan (prosessoitujen lantojen varastointitarve) ei viitata asetuseräluonnoksessa suoranaisesti missään. 5 §:ssä olisi paikallaan mainita erikseen prosessoidut lannat ja niiden varastointitarpeen määrittely liitteessä 1.

6 §, 5 mom.

Kohdassa ”Auman pohjalle on levitettävä vähintään 20 cm:n nestettä sitova kerros” (tai muistion ao. kohdassa) olisi syytä mainita, minkälainen nesteitä sitova materiaali turpeen lisäksi hyväksytään. Olki lienee tällainen, mutta onko näiden lisäksi muita?

7 §, 5 mom. (Pysyvien ruokinta- ja juottoaikkojen tulee olla katettuja ja tiivispohjaisia ja niille kertyvä lanta on poistettava riittävän usein.) Kohdassa tulisi määritellä, mitä ”riittävän usein” tarkoittaa käytännössä. Lisäksi pykälän viimeisen virkkeen muotoiluksi ehdotamme ”*Hevosten ulkotarhat on perustettava siten, ettei valumia pinta- ja pohjavesiin tapahdu.*”

8 §, 2 mom.

Kohdassa viitataan 6 §:n 8 momenttiin, jossa todetaan, että ”Aumaan varastoitu orgaaninen lannoitevalmiste on levitettävä auman perustamisvuonna noudattaen mitä jäljempänä 10 §:n 3 ja 4 momentissa säädetään.” Koska aumavarastoinnille ei poikkeustilanteissa eläintaudista johtuvan hygieenisen syyn vuoksi ole ajallisia rajoitteita, auma voidaan perustaa milloin ta-

hansa, myös marras- ja joulukuussa. Nykyisessä muodossaan momentti määräisi levittää tällöin aumatun lannan saman vuoden aikana, mikä ei puolestaan sallitun levityssajan puitteissa (1.4. – 31.10.) olisi mahdollista.

10 §, 1 mom.

Pykälän ensimmäisen virkkeen muotoiluksi ehdotamme: *”Lannoitteet on levitettävä pellolle siten, että valumia pinta- ja pohjavesiin ei tapahdu...”*

10 §, 3 mom.

Lannan levityssajan tulisi huuhtoutumien minimoimiseksi päättyä syksyllä asetusluonnoksessa ehdotettua aikaisemmin, jo 15.10.

10 §, 6 mom.

Katsomme, että ammoniakkipäästövähennysten kannalta pellon pintaan levitetyn lannan multaaminen 24 tunnin sisällä on liian lievä vaatimus. Multaaminen tulisi tapahtua mielellään neljän tunnin sisällä levityksestä.

10 §, 8 mom.

Ehdotamme virkkeen aloituksen muotoiluksi: *”Lähteiden ja talousveden hankintaan käytettävien kaivojen...”* ja momentin loppuun tekstilisäystä: *”Tälle vyöhykkeelle ei myöskään saa perustaa laitumia tai jaloittelualueita.”*

11 §

Pykälässä tulisi olla myös fosforilannoitusta koskevia vaatimuksia (kts. perustelu yleistä-osassa).

Kommentteja muistioon

Muistion kohdassa 2.2 (5. kpl) todetaan: ”Lantaloiden kattamisella estetään sadevesien pääsy lantalaan, millä pienennetään vaadittua lantalatilavuutta ja vähennetään ammoniakkipäästöjä ja hajuhaittoja”. Lause on muotoiltu virheellisesti, sillä sadevesien pääsyn estäminen lantalaan ei vähennä päästöjä. Pilkun lisääminen sanan ”lantalatilavuutta” perään muokkaisi lauseen tarkoituksenmukaiseksi (kattamisella estetään sadevedet ja vähennetään päästöjä).

Muistion 3 § määritelmiä käsittelevässä kohdassa 3 on kelluvan katteen kohdalla todettu mm että ”Kelluvaksi katteeksi voitaisiin katsoa kuuluvaksi myös naudan lietelannan kuivunut ja riittävästi kuorettunut pinta.” Tässäkin yhteydessä sana riittävästi tulee aiheuttamaan tulkintaongelmia. Sanan ”riittävästi” voisi poistaa.

Muistiossa tulisi 7 § osalta täsmentää, kuinka paksun kelluvan katteen tulee olla tapauksessa, jossa sitä toteutetaan turpeella, kevytsoralla tai muulla vastaavalla pinnalle lisättävällä irtomateriaalilla, jotta katteesta saataisiin päästövähennyshyötyjä. Lisäksi liitteessä 1 olisi otettava huomioon katekerroksen paksuuden vaatima säiliökorkeustarve sadeveden lisäksi.

Lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet erikoistutkija Juha Grönroos, erikoistutkija Petri Ekholm sekä ylitarkastaja Ritva Britchgi.

Lea Kauppi
Pääjohtaja

Kimmo Silvo
Palvelupäällikkö

Tiedoksi SYKE: PK, LK, VK, MK